

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Fölolvasó ülés 1902 február 22-én.

Jelen vannak: *Heinrich Gusztáv* dr. elnöklése mellett Böngérfi János, Bardócz Pál, Bittenbinder Miklós, Bursics Ernő, Cziike Imre, Csernátóni Gyula, Ember Károly, Ferenczi Zoltán, Gorzó Dénes, Gyulay Béla, Havas Gyula, Józsa Mihály, Katonáné Thuránszky Irén, Kerékgyártó Elek, Kovács János, Lakits Vendel, Nagy László, Négyesy László, Peres Sándor, Radó Vilmos, Schön József, Szentgyörgyi M., Tomcsányi János, Weszely Ödön, Trájtler Károly, utóbbi mint jegyző. Nagy számban férfi- és hölgy-vendégek.

I. Elnök az ülést megnyitja. *Csernátóni Gyula*: «A szakfelügyeletről» cím alatt tart fölolvasást. (L. folyóiratunk jelen számában). Utána felszólal *Heinrich Gusztáv* elnök, a ki óhajtaná, hogy a kérdéshez többen is szólnának. A fölolvató kifejtette az egységes iskolafelügyelet eszméjét, mely eszme — ámbár nem új a gondolat, sőt egy időben a gyakorlatban is érvényesült, — megfontolásra méltó, bár előre látható, hogy bajosan lesz kivihető. Középiskoláink felügyeletéről e társaságban hangoztatott megjegyzéseit sokan, így Pirchala főigazgató is (a Magyar Pædagiában az imént közzétett értékes cikkében), sok tekintetben félremagyarázták. Ő sohasem tagadta és ma sem tagadja a főigazgatók munkásságának nagy érdemeit a multban: hisz ennek köszönhetjük, hogy középiskoláink szervezete kielégítő befejezést nyerhetett. De a jövőre nézve a felügyelet más módját tartja szükségesnek. A mi külső dolog van a középiskola terén, azzal rendben volnánk. Most az iskola belső életét kell szemügyre venni. Erre kényszerít, még pedig a legnagyobb erővel, középiskoláink kedvezőtlen fejlődése. Folyton könnyítünk a tananyagon és a tanításon, és az eredmény mégis, a kisebb mérték arányában is, évről-évre gyengébb lesz. Ez oly veszedelem, mely teljes tönkkel fenyeget. Itt az eddigi administrationális felügyelet nem segíthet többé. Hozzájárul, hogy a mostani viszonyok közt az egyes főigazgatók intézkedései kerületenként igen eltérők, az ügymenet pedig rendkívül lassú, körülményes, zaklató. Felfogása szerint a főigazgatók a központban egységes testületképen — középiskolai tanácsnak nevezhetnők — intéznék (természetesen mint a közoktatásügyi miniszterium közegei) az összes középiskolák ügyeit; első sorban ők látogatnák meg, de nem mint adminisztráló «felügyelők», hanem mint jeles szak- és tanférfiak az intézeteket; ők terveznék a tapasztalt hiányok és bajok elhárítására a

szükséges intézményeket és intézkedéseket stb. A hol pedig ez okvetlenül szükségesnek mutatkozik, ott, ismétli, a főigazgatók tovább is kerületökben maradhatnak, de időnként a központi collegák fontosabb tanácskozásaira fölrándulnának Budapestre. — *Tomcsányi János* hangoztatja a tanfelügyelői szakvizsgának és a járási tanfelügyelőknek szükséges és hasznos voltát. — *Kovács János* nagy figyelemmel kísérte a vitát ebben a kérdésben és azt tapasztalta, hogy a vitatkozók kiindulási pontjai egymástól eltérnek. Egyik vitázó az administralionalis ügyeket állította előtérbe, a másik az iskola belső életét s azért eltérők a kívánalmak is. Ha az administratio érdeke dominál, akkor egészen érthető úgy az előadó, mint a Pirchala javaslata, a melyek által elérhető lesz, hogy ezen administraló hatóság tényleg értékesíttessék s ne legyen csupán közvetítő hivatala a központi kormányzatnak. Viszont, ha az iskola érdekét állítjuk az első sorba, az iskolai munkának eredményesebbé tételét várjuk a felügyelettől, akkor a Heinrichtől fölállított tételekben látja ezeket inkább kielégítve. Ő előtte — s azt hiszi, hogy a pædagogusok előtt általában — ez utóbbi a fontosabb, mert az iskoláért vagyunk mindnyájan, nemcsak mi, hanem az egész administralionalis szervezet is föl a legfelsőbbig. Annyi mindenesetre elvárható, hogy a kérdés megoldásánál a pædagogiai érdekek legalább is annyira figyelembe vétessenek, mint az administratio érdekei. — *Heinrich Gusztáv* elnök azzal a kijelentéssel zárja be a vitát, hogy a Magyar Pædagogiai Társaság legközelebbi ülésén Pirchala és Csernátoni előadásaira is reflektálva, középiskolánk fölügyeletéről tételeket fog egybeállítani és azokat a Társaságnak bemutatni.

A Társaság éljenzéssel vette tudomásul a bejelentést, Csernátoni Gyula előadónak pedig — a ki a messze Erdélyből jött el Budapestre felolvasását megtartani — az elnök érdekes előadásáért köszönetet mondott.

II. *Schön József* értekezése: «A tanítóképzésről.» A Társaság figyelemmel hallgatta az előadást és felolvasónak köszönetet mondott becses munkájáért, az idő előhaladottsága miatt azonban a fontos kérdés megvitatásába egyuttal nem bocsátkozott.

Az ülés véget ért. Legközelebbi ülését a M. P. T., tekintettel a húsvéti ünnepekre, április hóban tartja.